

ГОЛОС України

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 19 ◆ Вівторок, 29 січня 1991 року ◆

Ціна 5 коп.

Ми багато говоримо про милосердя не тому, що воно є, а якраз наопаки. Просто кожен пам'ятає, як це було в дитинстві: досить було мамі взяти нас на руки, щоб зникло біль і страх. А спробуйте лише прокинутися серед ночі дорослим, ошоломленим від болю, тривоги й самоти... Де той телефон, по якому о, цій порі (а хоч би й удень) скажуть вам слово утіхи й розроди? Де ті цілодобові пости милосердя на ваших розбитих життєвих дорогах?.. Нема. Не передбачено. Коти сам свою таратайку, опирайся сам на свою ногу, якщо вона у тебе ще є. Служби милосердя у державній системі не існує. Можливо, ще рано. Бо, як тільки вона з'явиться, відразу обросте чергами, талонами, обмеженнями, пільгами.

Краще — потерпімо...

Фото Богдана ПРИЙМАКА.

Смерть у пустелі

Очевидно, людське життя втрачає свою цінність. Чи варто різкувати долею бодай одиого землянина заради торжества сили? Саме такі думки викликають останні події в зоні Персидської затоки. Звичайно, можна полатися на рішення Ради Безпечення ООН і сконцентрувати великі союзницькі війська, щоб покарати «непокірний» Саудда. Але чому повинні страждати сотні тисяч невинних? Вже ротаглись біженці з Багдада, зняла перший страшний уминок смерть. Ничо втрати об'єднаних сил поки що можна рахувати в десятках, то в Іраку загинули сотні тисяч мирних жителів. Мабуть, Пентагон не сподівався, що багдадський диктатор таки говорить правду, коли погрожував триадою і згубною війною. «Валц-кріг» провалився. І тепер вже американські генерали скромно попереджають свій народ, що на горизонті маячать довгі дні справжньої війни. А це означає, що багато неправих американських хлопців так і не повернуться додому. Після Гренади і Панамі Америка вибухнула хвилею патріотизму, позовавши а глибоких пам'яті В'єтнам. І от знову зринає припра смерті, яка неодмінно постане в двері чи в Капітолій, чи у Філадельфії. Правда, офіційний Вашингтон заперечує, що чинить справедливу, що треба покарати агресора, на Землі повинен бути порядок. З цим важко не погодитись. До того ж, нагороджують в держдепартаменті США Хусейна зброяється використати американських військовополонених як живий щит на своїх статистичних об'єктах. А це вже негуманно і суперечить міжнародним документам про права людини. А як тут бути з постійними бомбардуваннями міст Іраку, чому повинні страждати жителі Ізраїлю і Саудівської Аравії? Виследи: з золами правителів — це нормальне явище. Воїстину пани б'ються, а в відбитку чуби тріщать. Народний розум, інтуїція спрацювали ще до початку війни в Персидській затоці. Першою винила з антихусейнських лозунгів жителів колишньої Східної Німеччини. Зараз вимагають миру майданфестанти в Баїлі та інших містах ФРН. Мені здається, це символічно. Не забуваються так просто уроки історії.

(Закінчення на 2-й стор.).

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради
України РСРГоловний редактор
Сергій
ПРАВДЕНКО

Редакція:

Олександр БІЛИК
заступник редактораАнатолій ГОРЛОВ
заступник редактораОлександр
ЕМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент
АН УРСРВолодимир
КРАСИНОДЕМСЬКИЙЛеонід
САМОЙЛЕНКО

заступник редактора

Борис
СИДОРЕНКО

заступник редактора

Анатолій
СОЛОМСЬКИЙВіталій СУДЯ
відповідальний
секретарЗасновник —
Верховна Рада
України РСР.Адреса редакції:
УРСР, 332047

Київ-47, вул. Нестерова, 4

Рукописи
не рецензуються
і не повертаються.Друку авторів
публікацій у «Голосі
України» не завжди
збігаються з точкою
зору редакції.Індекс 60955.
Тираж 165 638.
Переплатна ціна
не рік 19 кб. 60 коп.

ЕКОНОМКА, СУВЕРЕНІТЕТ І СТУДЕНТСТВО

ДНЬМИ ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ПРЕДСТАВНИКІВ СТУДЕНТСТВА
З ГОЛОВОЮ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР Л. КРАВЧУКОМ

Київ, як відомо, студентство відзначало Тетянин день — початок зимових канікул балами і карнавалами. А нині, коли студенти, одна з найбільш неадаптованих груп населення, дедалі гостріше відчувають шпатель ринку, їм не до веселощів. От і Тетянин день, 25 січня, відзначили скордіо — зустріли з Головою Верховної Ради України Л. Кравчуком, представником уряду, міністерств і відомств, як звичайно, з перших уст дізналися про наміри політичної керівництва республіки щодо соціального захисту студентів.

Ось ніби-то притримав студентського життя-буття, котрі навія. Відповідаючи на зустріч, перший секретар ЦК ЛКСМУ С. Човченко. Середньосередній «прибуток» соціалістичного студента становить 500 карбованців. Купівля, що вони отримують, не вистачає навіть на найнеобхідніші витрати за державними цінами. 40 процентів юнаків і дівчат разом з одержаним дипломом про здобуття вищої освіти зобов'язують хронічних ахорювань. 45 тисяч студентів не забезпечені місцями у гуртожитках. Це при тому, що у багатьох вузах сім'ю об'єднують прином інгнорироб, бо в гуртожитках для них немає місць.

Однак, арозуміло, поряд із соціальними проблемами сучасне студентство не менше хвилюють політичні, економічні процеси, що відбуваються в республіці. Хоча С. Човченко і зазначає, що за результатами соціологі-

чних досліджень лише 10—20 процентів студентів мають чіткі політичні погляди, а 40—60 процентів байдужі до політики. Втім, прийнявши зустріч з керівником республіки не підтвердила ці дані.

Як, приміром, фінансуватимуться науки в умовах суверенітету, чи передбачаються у законпроекті про народну освіту заходи щодо соціального захисту студентів?

— Так складеться в нашому житті, — сказав Л. Кравчук, відповідаючи на це та інші запитання, — що галузь, як і підпорядковуються центру, перебувають у значно ліпшому матеріальному становищі, ніж ті, що належать республіці. Виникає запитання: чому так стається? У цій проблемі є дуже багато цитатного, але незрозумілого. Якось я проаналізував характер відносин республіки і центру. Виняток, майже всі без винятку частини його є боржниками СРСР. Яким же чином може бути насправді багатим СРСР, якщо всі складові частини його є боржниками? І де бере СРСР кошти, щоб потім милостиво роздавати своїм боржникам? Було закладено таку систему, щоб усі республіки відчували себе прохачами, щоб диктували і кланялися тим, хто дає кошти.

А формувати відносини з центром треба по-іншому. Так, щоб республіки мали змогу фінансувати розвиток усього, що є на їх території. Арозуміло, що все це ро-

битись не в один день. Ось ми вже взяли у підпорядкування республіки металургію та шахтарів. Що стосується фінансування і соціального захисту вищої освіти, то ці проблеми, я думаю, будуть розв'язані у законах про народну освіту і про податки. Навіть за найскрутішших фінансових умов ми виходимо з того, що держава, коли вона не захищає освіту і культуру, приречена на загибель у переспіві.

Ось ви кажете, що нездійсненно виконувати постанову Ради Міністрів УРСР від 29 серпня 1990 року «Про заходи щодо поліпшення матеріально-побутових умов студентів і учнів середніх спеціальних навчальних закладів». Наскільки це було можливо, ми заклали у план нинішнього року виконання цієї постанови. Але треба зважити і на те, що народне господарство зараз прагне, так би мовити, у минулі. Передбачається спад виробництва на півтора процента. Добре, якщо ми вкладаємо у 5—6 процентів. Влада звичайно роблячи свист народного господарства. Крім того, необхідно направити 29 мільярдів карбованців на компенсацію перед відхищенням ціни на товари. Таку компенсацію отримують усі групи населення, що вже зараз перебувають за межею бідності, у тому числі і студенти.

Про ці виконання задураної постанови розмовляв Сем завіди також заступник Голови Ради Міністрів УРСР С. Комісаренко, заступник

міністра вищої і середньої спеціальної освіти УРСР В. Костюк, голова Держкомітету УРСР у справах молоді, фізичної культури та спорту В. Борзов, заступник міністра фінансів П. Сліпенко, перший заступник міністра культури УРСР С. Колтунович, заступник міністра народної освіти УРСР В. Лугова, секретар ЦК Компартії України В. Острожницький.

Від імені Харківської асоціації профспілових організацій студентів вищих навчальних закладів виступив із зверненням до уряду республіки студент Харківського автордоржного інституту А. Хлоп. Він повідомив, що для втручання життя студента цього ж Інституту С. Слагодорського, якому потрібна термінова операція щодо трансплантації комплексу серця, дитині — нечепічка, яку знавляв виконавці спеціалісти у Франції, необхідно 100 тисяч франків. Частину коштів виділяв Радянський фонд милосердя і здоров'я, а решту необхідно зібрати. На це звернення відгукнувся Л. Кравчук і С. Комісаренко, які пообіцяли вирішити проблему фінансування операції найближчим часом.

Усі пропозиції, що надійшли від представників студентства під час зустрічі, були узагальнені і передані для розгляду і вжиття конкретних заходів у відповідності Комісії Верховної Ради республіки та міністерств і відомств.

Світлана ПИСАРЕНКО

Смерть у пустелі

(Зачинення)
Початок на 1-й стор.

Веселимися. Садам Хусейн повинен покинути Нувейт. Всі злочини, які вчинюються зараз в районі Персидської затоки, а значить і ті, що лежать на його совісті! Але перш ніж натиснути на пуговку кнопки, треба було б ще раз подумати, чи всі методи засоби використати. Мені здається, на цьому вірному історії подорож розуму збалансовану позицію зайняло радянське керівництво. Підтримав таку лінію в своїй заяві й Голова Верховної

Ради України Л. Кравчук. Та й сьогодні Міністерство закордонних справ СРСР, особисто Президент не піддаються спроб приняти волеюгений кошмар і закликають протидіяти сторонні сили за стил перетворення.

Однак, схоже на те, що ці зусилля поки що не мають реального результату.

є Справедлива ніяка (якщо ніхто взагалі може бути справедливим), як назвали її в В'єтнамі, домі, погрожує бути догодою і кривавою. Вона забере чимало з життя людських життів, а й принесе величезні матеріальні збитки.

Вже сьогодні США видають на алтар Марса щоденно п'ятимільярдів доларів. А дія Сема завжди зміна рахунок грошей. Отже пропонується робити своїм власним ініціативам. Навряд чи відбудеться Японія. 9 мільярдів доларів — ось її ціна розуміння соціалістичної принципі і справедливості. Не сумніваюся, Федеративна Республіка Німеччини, направивши свою ескадру в зону бойових дій Австралії. Всі ці військові війська країни на боці союзників являються в конфлікт. Але не треба забувати, що мусульманський світ те не сказав свого останнього слова. По-

ни що він розколюється на два табори. Одні на боці Багдада, інші — намагаються від Хусейна звільнити Нувейт. Але всі, прямо чи напівпрямим, виступають проти ведення війни на території Іраку. Не слід забувати й того, що практично для народів всіх арабських країн Садам Хусейн став терором.

Тому сьогодні наряд чимало знаходиться на планеті людини, яка зможе перебачити буди на території Іраку, та страфи, центр якої знаходиться в Персидській затоці. Розумним було б припинити війну, а не діти боксерів попереду очей і спробувати це раз домовитись. Не треба забувати прості істини: людство мир завжди кращий від доброї війни.

Анатолій ФЕДОРІВ

«З триногого стемачки за подіями у Льві, дізнався, що там покінчили війська до дії Комітет національного порятунку. Але ж і у Львові, як стало відомо, створено подібну організацію. Як це розуміти».

А. ІВАЩЕНКО.
Київська область.

«УХВАЛА «ПРО ПОЛІТИЧНУ СИТУАЦІЮ НА ЛЬВІВЩИНІ І ЗАХИСТ ДЕМОКРАТІЇ».

Заслухавши доповідь голови обласної Ради та обговоривши питання «Про політичну ситуацію в Україні і захист демократії», Львівська обласна Рада народних депутатів ухвалила:

1. Схвалити ініціативу Крайової ради Народного руху України, демократичних партій, організацій і товариств, в тому числі народних депутатів об'єднаних в Комітет громадської згоди, зусилля якого спрямовані проти спроб анексії розуму і демократичні організації і захисти на майбутнє процес демократизації та духовного відродження.
2. Тимчасово надати голові Львівської обласної Ради народних депутатів, що є одночасно головою Комітету громадської згоди, Вячеславу Чорнові, право приймати рішення від імені обласної Ради при виняткових обставинах, що можуть призвести до дестабілізації обстановки, в тому числі при напруженості дій щодо організації явки, демократичних рухів і організацій, введення військового стану чи підписання проти волі народу Імперського Союзного договору.
- ...7. У випадку несамостійного утворення керівництва обласної Ради громадянська обласна не втрутається рекомендацій Комітету громадської згоди.

ОСЬ ДОСЛІВНО НАВЕДЕНІ ОКРЕМІ ПУНКТИ УХВАЛИ Львівської обласної Ради, яка вийшла з республіки велике завоювання. З приводу цього дописав редакція попросила асистентів окремих народних депутатів та спеціалістів з державного права.

Народний депутат УРСР Михайло БАТІГ: «Уже нині місяці, як Вячеслав Чорнові користується необмеженими правами, і нічого не сталося».

— У листопаді позачергова сесія Львівської обласної Ради розглянула питання про політичне становище в області. Позачерговість її пояснюється тією великою політичною напруженістю, яка склалася після арешту депутата Хмарні. Я не надіраюся у ті дні зустрічатися з виборцями, розмова з представниками різних громадсько-політичних сил, як і дні в області. З вуст багатьох наших лідерів радянських громадсько-політичних організацій лунали заклики до страйків, інших масштабних акцій протесту: загальних, голодування тощо. У тому сум'ятті різних підходів до того, що сталося, дуже важко було знайти якусь спільну основу для вироблення розумної, конструктивної лінії.

Обласна Рада так чи інакше мусила виробити свою позицію, свої підходи.

Бувало напередодні сесії було створено Комітет громадської згоди, до складу якого увійшли лідери всіх інших нових організацій, і головою його було обрано Вячеслава Чорновіла.

Розмова на сесії була триваліше непростю, висловлювали різні точки зору. Виступили на ній і представники нашої опозиції — депутати-комуністи. У нас опозиція має трохи інший статус, аніж у парламенті, — у Львові її представляли

заявляючи мовити підійти до мікрофона, щоб висловити свою думку. Для цього часом і голови. І члени асесії діють за певні порушення на регламенту, але тільки не ущемлюючи опозиції, як це робиться у стінах Верховної Ради.

У прийнятті ухвали, яку в проєкті постанови Верховної Ради пропонується сформулювати єдино такого, проти чого, на мою думку, просто не можна заперечити. Воно логічно проголошує ухвалу беззаконня, а не незаконня. Навіщо хоча б такий пункт, як недопущення нерівності підтримки проведення митингів, у робочий час? Є законні до неконсолідації, до єдності, згуртування всіх демократичних сил, є й положення, спрямовані на департизацію виробництва, — у нас сьогодні це дуже багато парії. І якщо хоча б з них вимігали б приписки на підприємстві чи в навчальному закладі — пробачте, але не залишати місця для роботи. Таких, я думаю, парламентська більшість підтримає рішення Львівської обласної Ради, щоб не давати приписки для УРСР, селянства, української партії. Але як тільки торкнутися інтересів комуністичної партії, то тут уже претензії, мовляв, заохочення на права людини, Конституцію тощо.

Мені, я вважаю, були послідовними, заявляючи усім партіям, щоб вони будували свою роботу за територіальним, а не за виробничим принципом.

Було прийнято, що одне рішення про проведення референдуму щодо ставлення до Союзного договору і до КІРС. На президі обласної Ради ми сперечалися, як виконати ці цілі пункт у проєкті нашої ухвали і піти шляхом референдуму. Пригадуйте, у нас на сесії виникли питання про проведення референдуму в Криму, який тоді був присвячений ставленню до Союзного договору. Той же Леонід Меларюхін не стримав і не висловлював заперечень щодо ухвали Кримської обласної Ради. Напевно, він висловився за проведення такого референдуму, незалежно на те, що закону про всенародні обговорення на території України не немає.

Я задовольнений тим, що серед парламентської більшості взяла курс розумна, конструктивна позиція, про що заявив депутат Мороз. Домовилися рішення Львівської обласної Ради повернути на перегоди і провести переговори між Президією Верховної Ради УРСР і керівництвом Львівської обласної Ради.

Везперечую, одне з найгостріших питань обласної сесії — це надання аніжних повноважень голові обласної Ради. Вона справді є порушенням існуючого закону, бо в такій ситуації голова формально має право навіть прийняти рішення про розпуск обласної Ради. Однак хочу нагадати: вже минуло більш місяця після на-

шої позачергової сесії, як В. Чорнові користується цими необмеженими повноваженнями, і, як бачити, нічого страшного не сталося.

Народний депутат УРСР Андрій ПЕЧЕРОВ: «Мені не можна допускати беззаконня».

— Перш за все, я хотів би сказати, що будь-яке рішення, якщо воно незаконне, повинно бути відмінено — хто б його не прийняв, чи б інтереси не захищав. Якщо ми намагатимемося поводити правову державу, не може бути і мови, щоб на рівні Верховної Ради допускати беззаконня. А у цьому випадку — це очевидно. Про що я свідчать і висновки відповідних комісій Верховної Ради. Я не хочу виконувати перелік статей закону, яким суперечить цей документ, хочуть дещо сказати, що спроби створити керівництво на Львівщині якесь позазаконну структуру управління, таке ділення ведуть до загрози, а не до задоволення законності в людей. Я вважаю, що це або навмисно створено для посилення авторитету керівництва, або, як напевно, щоб спровокувати людей на захист дії, якщо у Верховній Раді немає республіканського характеру прийняти рішення, що ущемлюють амбіції якихось кл.

Я не бачу різниці між тим незаконними формуваннями, які створені в інших республіках, і тим, що в нас Львівській області. І тому вважаю, що це рішення повинно бути скасовано.

Вважаю також, що Верховна Рада повинна правильно: для спокійного розгляду цього питання вирішити надати повноваження Львівській обласній Раді перетягнути свою ухвалу на місці.

Мені хотілося б висловити побажання, щоб не сталося такого, як у випадку з народним депутатом Шлемом, якого за рішенням Івано-Франківської Ради було незаконно звільнено з роботи. І тільки після втручання Верховної Ради було відмінено незаконне рішення.

Це питання принципове. Гадаю, що переважна більшість народних депутатів, до яких би груп я належав, стоїть на тих позиціях, коли законність повинна відстоюватися, і, в першу чергу, в залі засідань Верховної Ради.

Що це хотілося б сказати? Вважаю, що коли ми як значаєме ставлення до того чи іншого акта, який прийнятий відповідним державним або громадським органом, ми повинні керуватися тільки одним — відповідністю його Конституції УРСР. Зрозуміло, життя дієтисе само умови і виникає необхідність прийняти якийсь нові рішення, проте вони будуть виконаними тільки тоді, коли ми попередньо внесемо відповідні зміни до Конституції.

Повторюю, я категорично проти прийнятих рішень, що суперечать діючій Конститу-

ції. Якщо ми від цього принципу відмовимося, ситуація в республіці вийде з-під контролю, і чим це закінчиться, важко навіть угадати.

Мене, відверто кажучи, дивує позиція частини народних депутатів, які весь час підкреслюють, що сповідують демократичні принципи, і в той же час підтримують диктаторські функції колегіальності. Тут або янася не розумію, або ж вони приїждили в розумінні суті демократії, або ж яксь диктаторський намір забезпечити собі додатковий антиінституційний захист для того, щоб у майбутньому відстоювати свої незаконні рішення. Якщо роздумувати спробуємо, присутні закопувалу, не виконувати П рішення, а підтримувати незаконні акти, перекладаючи функції від законної до неї владі — добра не буде.

Я звеснений, що і події в Прикарпатті — жвавіше підтвердження того, що коли ми будемо йти шляхом беззаконня, не уникнути конфліктів, від яких недалеко і до людського горя. Цього ми не повинні допускати.

Комісар провідного наукового співробітника Інституту держави і права АН УРСР, доктора юридичних наук Гайда ЧАНГУЛІ:

— Всі перетворення, які сьогодні відбуваються у нашому суспільстві, служать одній основній меті — забезпечення права, інтересу людей. В ній чого ми почали велику роботу по перебудові, в ній чого удосконалюємо та приймаємо нові закони, змінюємо політичну структуру суспільства, проводимо економічні перетворення, виходячи на шлях до ринкової економіки.

Але для того, щоб ці завдання могли бути вирішені, важливою умовою є забезпечення стабільності в суспільстві, наявності чітких нормативів законності. Наприклад, ринкові відносини неможливі без суворого регламентації, ризик абсолютно не терпить відхилення від норм і законів. Тоді підприємств, який зайнявся власною справою, повинен бути ввіснений у зворотному дні, у захисті закону.

І ось сьогодні, коли ми, як ніколи, потрібний порядок і законність, часто стасмо свідками дуже несприятливих явищ, які суперечать вісному закону. Ми сподіваємося, що нашу республіку обміняє на гірка наша — ніякі закони не буде. На жаль, не вийшло, так фактич з'явилися.

Одним з прикладів вісних законів, нехтуваннями правових актів, на мій погляд, і є те рішення, що прийняли на сесії Львівської обласної Ради народних депутатів. Я ознайомився з цією заявою, з рішенням обласної Ради і як юрист не можу не сказати гірких слів на адресу цього рішення. Це рішення, прийнятого 29 листопада минулого року, (Заключення на 6-й стор.).

ЗАКОН ДЛЯ ВСІХ
ЄДИНІЯ ТІЛЬКИ
ТОДІ, КОЛИ МИ
ВСІ ДО ЄДИНОГО
ПРИЙДЕМО ДО
ТАКОГО
СПРИНЯТТЯ
ЗАКОНОДАВЧИХ
АКТІВ І
НЕУХИЛЬНО
БУДЕМО
КЕРУВАТИСЯ
ЦІМ, ДІСТАНЕМО
ТВЕРДУ
ГАРАНТІЮ
ЗАХИСТУ НАШИХ
ПРАВ ВІД
БУДЬ-ЯКОГО
СВАВІЛЛЯ.

ГРОШІ — КЛОПІТ

мас рад-
суверенних
проведення

грошова
едина. То-
сь у дано-
бу, було
жна було
до. До ре-
торії рес-
нню 7—8
ців купю-
ються. А в
якими за-
2—3 міль-
дуть, бо
ється при-
і сказати,
мене є сто
будь лас-

ському рин-
щось на
Продавці
али не сво-
а сотенни-
ають, ціна
в карбован-
оходи цих
а малі, —
они й не
прописки.
то був хит-
коли ого-
чення про
телеграф...
они мають

бутн хитрим, щоб зберегти
власні гроші? Це ж ще од-
не знущання з них, в кого
попри все ще залишилася
янась комерційна жилка.
Найхитрішими знову вияв-
лися ті, хто приймав це
«фіскальні» рішення. До речі,
чи то б це міг бути?

— Коло людей було дуже
обмежене. На мою думку,
Президент, Голова кабінету
міністрів, міністр фінансів,
голова Держбанку СРСР. Га-
даю, що навіть працівники
фабрики «Гознак» про ак-
цію довідалися нещодавно —
адже друкування нових гро-
шей тількино почалося. Ще,
на мій погляд, не виключе-
но, що «президентська
команда» радилася про цей
обмін з першими особами
республіки.

— До речі, радились-ра-
дились, а про студентів зно-
ву забули...

— Так. Вказівки щодо
обміну грошей студентам
надійшли лише 25 січня.
Проте, якщо студент працює,
йому, мабуть, пощастило:
можна обміняти і у вузі, і
на підприємстві.

— Що ж це за постано-
ва Уряду, згідно з якою од-
ним щастить, а іншим —
ні?! От бабуся, що зберігала

десь у панчосі тисячу «на
смерть» (довіряла державі),
ніколи не зрозумів всіх цих
фінансових вивертів та до-
клично розгубилася. Старий
чоловік вже помер від ін-
фаркту на порозі банку.

— Для пенсіонерів строк
обміну буде продовжено. А
взагалі-то це не зовсім по-
сиківськи...

— Чи можете ви, Олек-
сандр Марновичу, дати про-
гноз щодо подальшого роз-
витку ситуації? — я маю на
увазі нуніори по 25 та 10
карбованців?

— Таке з ними може ста-
тись лише в тому разі, якщо
буде прийнято рішення про
повномасштабну грошову ре-
форму. Простий обмін їх не
має ніякого сенсу —
надто багато паперу довело-
ся б затратити заради мізер-
ної вигоди.

— Коли ж будуть підбати
якісь підсумки?

— Всі дані матимемо десь
у першій декаді лютого.

Коли я виходив з примі-
щення банку, здавалося, вве-
дено надзвичайний стан. Бо
перепустку в мене перевіря-
ли разів зо три, і в людей,
яких не пустили всередину,
були такі обличчя, наче
вони загубили наркти на хліб.
Та ще врахуйте, що то були
люди не з власними гроши-
ма — бухгалтери підпри-
ємств...

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ,
спеціальний кореспон-
дент «Голосу Украї-
ни».

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Новини з усієї України

«СОВІСТЬ» ЗАКЛИКАЄ ДО СОВІСТІ

УЖГОРОД. Тут організо-
вано благодійний фонд за-
хисту малозабезпечених сі-
мей «Совість». Ідея його
створення належить генера-
льному директору асоціації
«Закарпатліс» І. Герцу. Ра-
зом із Закарпатським комер-
ційним «Лісбанком» асоціа-
ція вступила в засновником
фонду. Вони й переказали
перші внески, частина яких
була роздана жителям сіл
Великобережниського райо-
ну.

Однією з перших на зан-
яли «Совість» відгукнулася
також рада орендаторів Пе-
речинського лісогосподарства.
Вона внесла в фонд по 7350
карбованців, забезпече-
них кутом. Ці кошти та ко-
жор ро... длено сер... дало-
забезпечених сімей.

Надходять до «Совісті»
перші індивідуальні внески.
До громадського комітету
фонду звернулося й багато
добровільних помічників, які
виявили бажання взяти
участь у благодійній справі.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент
«Голосу України».

МИЛОСЕРДЯ ПРОТИ «ВАЛЮТИ»

Ровенська область. На
селі, як відомо, в обіг свої
конве... ана «валю» —
пляшка. Коли треба, «важ-

мо, город зорати чи сіно при-
везти, жодна сума в карбо-
ванцях не допоможе. Давай
«валюту».

І ось у селищі Смига, що
в Дубенському районі, кіль-
ка літніх чоловіків вирішили
порушити цю традицію. Вони
організували кооператив
«Ветеран». Щось треба по-
лагодити, завезти палива чи
навіть фотографію зробити —
гроші в касу.

А у пенсіонера М. Браті-
чука, пресвітера місцевої об-
щини євангельських хри-
стіян-баптистів — робота
особлива. Добрим словом він
ще й надію подає, душу зі-
гріє.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент
«Голосу України».

ДЕСЯТЬ ТИСЯЧ ЗАРЯДІВ

ВІННИЦЯ. Десятитисяч-
ним тиражем вийшов пер-
ший номер тижневика «Пів-
денний Буг». Це орган об-
ласної організації Спільні
журналістів. Тут вміщено
роздуми письменника А. Бор-
тняка про майбутнє україн-
ської мови, є гумор, багато
ділових порад та реєлами.

Крім того, газета має... лі-
кувальні властивості, бо «за-
ряджена» екстраенсами з
центру народної медицини
«Атлант».

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

Відомості — заслі

ДІТИ, КУДИ ВАС ПОДІТИ

Одеська міськрада прийня-
ла рішення «Про експлуата-
цію відомчих дошкільних за-
кладів». У місті понад 300
ясел-садків, малецька забезпе-
ка ким, якщо виходити з
корм, десь на трі чверті. Але
одні з них задихаються від
перекаселек, в інших —
чисто вільних місць. Перші —
державні, другі — відомчі, їх
має на два десятки біль-
ше. Деякі підприємства вирі-
шили через дитсадки поліп-
шити свої фінансові справи:
виставляли батькам рахунки —

по 700—1000 карбованців. З
дитинки от сесія міськради й
прийняла згадане рішення. Від-
кинувши кітхто не має права брати
за утримання дитини платку
більшу, ніж передбачено дер-
жавним розцінками. Хоч бк
навіть батьки тих дітей жодно-
го разу не переступили поріг
прохідної підприємства, під
опікою якого знаходиться дит-
садок. Міському, райкомом
відділам кародкої освіти ка-
ждо право заповнювати до
20 відсотків місць у відомчих
дитсадках дітьми, що мешка-

ють неподалік. А якщо хтось
захоче швидко перепрофі-
лювати «зайві» ясла-садки під
якісь кофтори чи коморі,
— мусять знати, що це не доз-
волено. Якщо ж трудовий ко-
лектив ке в змозі утримува-
ти садок чи скупиться актра-
ктися — акхід теж підказу-
ють: передай райвиконкому.

Отже, у дитячій сфері ві-
домість подолає. Можливо,
визмемось і за «дорослі» сфе-
ри!

Георгій ВОРОТНЮК,
Одеса.

РІЗДВЯНА ЗІРКА БІЛЯ ТЕРИКОНУ

— Роде наш красний! —

О. Соняку, Л. Мирон, О. Пе-
лет та їх друзям. Вони по-
дарували донеччанам тиждень
національного відродження
— тиждень українського вер-
тепу!

Напередодні від'їзду гос-
тей додому я мав коротеньку
розмову з одним із керівни-
ків труп, народним депута-
том Тернопільської міськра-
ди Олександром Соняком.

— Олександр, правду ка-
жучи, колективні приїзди на
Донецьку представників за-
хідних областей республіки
тут сприймаються неодно-
значно. Дехто навіть заяв-
ляє, що то, мовляв, «банде-
ривці» приїхали з політи-
кою агітацією. Щоб дестабі-
лізувати обстановку у багато-
національному краї.

— Звичайно, чіпляти я-
лики легше, ніж аргументо-
вано, в дискусії довести
свою правоту. Ну, який
«бандерівець», скажімо, я?
Народився на Донецьчині, в
Сніжньому. Тут живуть мої
батьки, друзі. Розумієте, я
не «східняк» і не «західняк».
Я — українець. Як і мої
колеги по самодіяльності,
люблю рідну землю, свій на-
род, його духовну спадщи-
ну. Культурологічними за-
ходами ми прагнемо націо-
нального відродження Ук-

раїни з її невід'ємною тер-
иторіальною і духовною час-
тиною — Донецьчиною.

— Завдяки чому став
можливим ваш приїзд у
Донецьк?

— Щоб заспокоїти занад-
то «пильних» своїх земляків
скажу відразу: ніякі ми не
«емісарні» і ніхто нас для
«підприємств» діяльності не
заслав. А приїхали на за-
прошення міськради. Тут
відбулася тепла зустріч з
колегами — депутатами з
Донецька. До речі, разом з
нами повернулася додому
група донецьких школярів,
яка була запрошена на різд-
вяні свята на Тернопільщи-
ні. Отож, як бачите, взаєми-
ни налагоджуються.

— Повернемося до верте-
пу...

— Із задоволенням, тм
паче, що і український вер-
теп сьогодні повертається з
глибини віків. А це значить,
що традиції народні ще жи-
ві, незважаючи на рясні бу-
дьяки бездуховності, зерна
відродження знаходять ро-
дичний ґрунт. У цьому пере-
конався й тут, на Донець-
чині, під час виступів, відвер-
тих, щирих розмов. Я впев-
нений; бути українському
народному театру на рідній
землі, звучати українському
слову в шахтарському краї!

Юрій ДОЦЕНКО,
Донецьк.

ПЕРЕВІРИТИ

Повертаючись до надрукова

Принадуєте, шановні чи-
тачі, замітку «Незручно...»
(«Голос України» за 5 січня
ц. р.) про перевірку депута-
тською комісією Київської
міськради столичного універ-
саму № 10 «Печерський».
27—28 грудня минулого ро-
ку — це пік нагромадження
дефіцитів: кінець кварталу,
року...

Чого тільки не знайшли
тоді депутати В. Рошин та
О. Подольський разом з жур-
налістами у прихованому від
покупців з вулиці «розі дос-
татку» і вітчизняні цукерки,
і австрійська карамель, і м'я-
со, і різні ковбаси, про які
можна тільки мріяти, і каву. А
до цієї «закуски» та ще й
повний набір для «горляч-
них розваг»: лікери, конья-
ни, горілка.

Директор універсаму
Л. Бережна (вона ж Л. Гром-
ницька), кажуть, викликала
«Швидку допомогу». По-
годьтеся, було від чого схи-
стися за серце.

Та зовсім погано Ліді
Андріївні не стало. Оговта-
вшись від депутатського пе-
редновірного «подарунка»,
вона задала, мабуть, дре-
вню істину: найкраща оборо-
на — напад. І... подала на
депутатів позов до Печерсь-

кого райнарс-
образа і накл-
2 січня ц. р.
«Вважаю, що
кого О. І. та
які образили
судили про-
цькі вигадки
злочину, за-
статтю 27 Ко-
шу порушити
за ознаками
бачення стат-
тина 1, 126
кодексу... і по-
кримінальної
сті».

Печерський
сва відреаг-
О. Подольсь-
вже прийшо-
до суду за
мотивація ві-

Коментував
редно не хо-
депутатні су-
жінку, то су-
встановить і
лише, акцен-
тому, що «з-
ин був», —
забита дефі-
універсаму
лезні черги
вался жал-
Тож і хочет-
дію Андріїв-
ці люди, від

За чутками

Чому не с

У ніч з п'ятниці на суботу
мій домашній телефон не
вщухав. Останній дзвінок
пролунав о 7-й годині ранку.
Втім, усі наші емоції вже
були заповнені водою і тому,
подякувавши добродію, до
речі, незнайомому, я пішла
поспати хоч годинку. А вдень
усе продовжилось. Тільки
ширше, докладніше — з об-
говоренням, емоціями: «Чу-
ли? Набрали води? Аварія
ж на Чорнобильській АЕС!».

Як виявилось, майже все
місто вночі наїжджувало во-
ду й заливало її у ванни,
відра, каструлі тощо. Хоч
йшла вже реальна інформа-
ція по місцевому радіо, те-
лебаченню, водний ажіотаж
не влягався.

Щоправда, особливої вірн
в екстремальності ситуації не
було, та все ж води і я при-
пасла. Занадто вже умовля-
ли по телефону зробити це.

І ось учора зранку теле-
фоную до науково-виробничо-

го об'єднан-
В. ФЕДУНО-
женер відділ-
зв'язків та ін-
не, готовий д-

— У вихід-
удомі й мені
вовняна річ
лідити б їх
ному разі, мо-
рибалки піш-
значно проза-
льтати відліг-

Прип'яті піш-
почав нагром-
руслі. Вияни-
йому води й
регів, які, як
нені певною
Щоб змита
в річку, впрі-
бити лід, то
русло. З цієї
рнстано авіа-
засоби. Робот-
дощ кількох
тижня. Продо-
пер. Небезпе-

Обличчя злочинності

Для повноти щастя їм не
вистачало золотих сережок.
А тому покладили до сумочки
аерозольний балончик із
слезоточивим газом й опів-
ночі вийшли на вулицю. У
місті було по-нічному порож-
ньо.

Людмила й Мирослава за-
палили цигарки — дим ство-
рював хоч якусь ілюзію теп-
ла. І раптом з-за будинку
вийшла жінка. У світлі ліх-
таря помітили на ній гарні
сережки й персні на паль-
цях. Наблизилася впритул
— і в обличчя власниці се-
режок та пернів ударив
струмінь газу.

Нападінці сподівалися, що
їхня жертва враз упаде й
золоті речі безборонно мож-

на буде знят-
чала актив-
Злочинниці
режку витяг-
другу вирва-
персні часу-
ся — на кри-
ся люди.

Втеглий гра-
леко. Міліці-
ка автобусні-
Колісь ми-
що Анну Ка-
ка рейки с-
А що прив-
судних віс-
дівчат?

Людмила

Рівне.

Мал. Сергія

андко, це погребі протяжкої
й досить-таки вигадливої фор-
ми. Всередині майстерко облиц-
цьовані цеглою, по боках —
відгалуження-кіші. Деякі з
ких завершуються звуженими
коридорами, яким може про-
їхт тільки одка людська. Гале-
реям приблизно 200 років.

У дворі корпусу соборних
чеків № 4 особливо багато
ходів, вони майже впритул
прилягають одик до одкого.
Кожек з чеків ашощого рангу
має свою багатокімнатку ке-
лію, власний дворик, садок,
різні господарські служби, в
тому числі й індивідуальні по-
греби. Втім, чому погребі ма-
ють таку форму, чому вони
звужуються, а деякі виводять
й на поверхню? Ці питання ще
чекують відповіді.

Друга група підземної си-
стем з'єднувала всі основні
будівлі монастиря. Галереї тут
багато. Окремі з них забудо-
вали, тож відомі покі лише ка-
реслежках. Поле для факта-
ції тут велике. Так, один з
ходів проліг від Троїцької над-
вратної церкви в бік старого
арсеналу, на місці якого до
1712 року існував жіночий Воз-
несенський монастир. Його ігу-
менкою була матк Мазели —
Марія...

Ретельне дослідження цих
пам'яток історії обіцяє про-
яскрити в майбутньому невідомі
ракіше аспекти життя Кк-
ево-Печерського монастиря.

Людмила КОРОЛЬ.

На знімку: на Верхньому
дворі Лаври ведеться розчи-
щення ходів.
Фото Сергія П'ЯТЕРИКОВА.

ПІДМІНА ВЛАДИ, А НЕ ПІДМІНА ПОНЬЯТ

(Закінчення).

Початок на 3-й стор.)

По-перше, я бачу грубе порушення загальних положень Конституції республіки, які проголошують, що в нашій країні влада належить тільки Раді народних депутатів. Народні обранці області наголошують на лозунгу «Вся влада — Раді», одику тут же і перекреслюють його, бо передбачають можливу передачу влади спеціальному комітетові. Наше законодавство таких комітетів не передбачає, і тому їх поява — неправомірна. Мало того, у нас є законодавчі акти про оголошення надзвичайного стану. Це право належить тільки Президенту України згідно з пунктом 14 Конституції СРСР і відповідних положень Конституції нашої республіки. І 3 квітня 1990 року був прийнятий Верховною Радою СРСР аческими немає республіканського закону, і у нас діє Закон про правовий режим надзвичайного стану. У ньому сказано, що надзвичайний стан на території союзної, автономної республіки, в окремих місцевостях, що входять до складу одиниці з республіки, оголошується Верховною Радою, відповідною Верховною Радою союзної, автономної республіки зі сповіщенням про це Верховний Рад СРСР, Президента, а також Верховної Ради союної республіки.

Таким чином, Львівська обласна Рада взяла на себе прерогативи Верховної Ради республіки, а це, зрозуміло, недопустимо. Мене тривожать положення, які показані з департаментом — у першу чергу, тому, що в них порушуються права людини, що ніяк не сумісно з заявою про демократичні принципи їхньої діяльності.

Ось, наприклад, в статті 4 наголошується на забороні надання приміщень на підприємствах і установах партійним організаціям. Це теж суперечить діючому законодавству. По-перше, у нас є закон про громадські органі-

зації, який дає право державним органам допомагати різним громадським організаціям, у тому числі й партіям. І право участі у партійному житті (сьогодні яа України дві партії зареєстровано, дві — готуються до цього, дев'ять на черзі в Міністерстві юстиції) — і всі ці партії мають рівне право на допомогу. І комуністична партія, як і якась інша, не може вимагати, щоб їй надавали спеціальне призначення. Але, якщо підприємства вважають за необхідне, вони можуть це зробити. В іншому випадку це буде порушенням і права власності, і права громадянина. Якщо та чи інша партія претендує на приміщення, треба підписувати угоду про оренду — хоча підприємство може його віддати й безплатно — це право господаря. І якщо влада не може втручатися в права власника.

Особливо грубі порушення в ухвалі Львівської обласної Ради допущені в статті 6, яка дає право на проведення референдуму на території області. Що я казати — ми довго тили з прийняттям закону про всеукраїнський обговорення, видно, старій командно-адміністративній системі референдуми не були потрібні. Зараз, як відомо, є такий закон у Союзі, на черзі — прийняття подібного акту на території нашої республіки. І рішення обласної Ради не викликало б особливої тривоги, якщо це не було перебіранням на себе функцій Верховної Ради. Думку людей треба знати — не тільки в області, а й місті, селі, але конина Рада згідно закону повинна займатися тільки питаннями, що належать її компетенції. Мабуть, якщо була часом з'ясована думка жителів Виниці, не сталося б тієї боротьби навколо органного за-

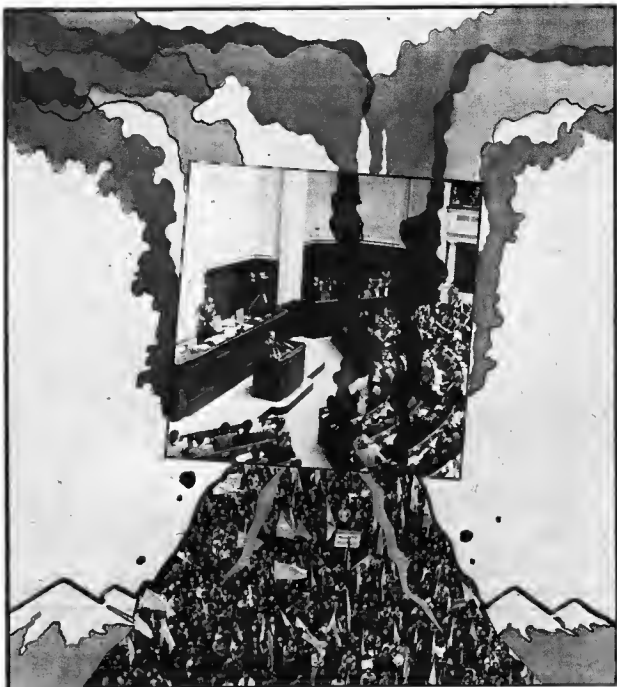
ду в приміщенні собору. Але тут обласна Рада вносить питання, яке поза її компетенцією, тобто проведення референдуму щодо питання про партію. Справа у тому, що референдум щодо компартії недопустимі, бо це порушення конституційного права людини. Створювати партію, брати участь у її житті — право, що випливає з Декларації про права людини, а міжнародного панти про політичні права. Воно закріплене в нашій Конституції як одне з найдемократичніших. І тільки самі члени всоціалістичної партії не

організації вирішують — створити їм цю партію чи ні, перебувати в ній чи ні. Партія, що у законному порядку зареєстрована органами влади, є реалізацією права людини, і ніякі референдуми по цьому питанню проводитися не можуть.

Ось такі різні думки й оцінки одного і того ж документа. Що ж, тепер слово за депутатами Львівської обласної Ради, як перегляд його повернуто це рішення Верховною Радою УРСР.

Анатолій
КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Фото репортаж

Фотоколаж
Володимира
КИСЕЛЬОВА.

У Києві відсвятковано 73 ро-
роччю Січневого повстання на заводі «Арсенал». Усе було, як і заведено на доброму сімейному святі: урочиста демонстрація, промови, покладання квіток, фо-

тографії на пам'ять на тлі легендарної арсенальської стінки. Було розгорнуто й до-
сить живану святкову торгів-

лю. Іронізувати з цього приводу як ніяк не доводиться. Було — і добре! Шкода лиш, що це — не 73 роки

тому. Якщо тоді хтось згода-
дався торгувати тут пома-
ричаним та кобасою, мо-
жливо, не було б ні само-

го повстання, ні всього, що
сталося потім й відлунуєть-
ся це й досі чергами, дефі-
цитами, соціальною неспів-
стю.

Фото
Олександра КЛИМЕНКА.

